

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА АНКЕТЕ О
ИНФЛАЦИОНИМ ОЧЕКИВАЊИМА**

Јун 2022.

Београд, јул 2022.

Садржај:

Уводна напомена.....	2
Резиме	3
Инфлациона очекивања финансијског сектора	4
Инфлациона очекивања привреде	5
Инфлациона очекивања становништва.....	6
Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва	6

Уводна напомена

Инфлациона очекивања економских субјеката важан су показатељ који се користи у доношењу одлука о мерама монетарне политике у режиму циљања инфлације. Стабилизација инфлационих очекивања и њихово усидравање у оквиру граница дозвољеног одступања од циља мерило су успеха стратегије циљања инфлације и доприносе повећању кредибилитета монетарне политике.

У складу с најбољом међународном праксом, увођењем режима циљања инфлације у јануару 2009. године, Народна банка Србије почела је да прати и анализира и инфлациона очекивања економских субјеката. У поменуте сврхе, као извор података користи се анкета о инфлационим очекивањима, коју од јануара 2018. за Народну банку Србије спроводи агенција Ипсос. Учесници анкете, који су класификовани у четири сектора (финансијски сектор, привреда, синдикати и становништво), изјашњавају се о очекиваном међугодишњем расту цена за годину дана унапред, од марта 2014. о очекиваном међугодишњем расту цена за две године унапред, а од фебруара 2021. и о очекиваном међугодишњем расту цена за три године унапред.

Резиме

Инфлациона очекивања представника финансијског сектора за годину дана унапред благо су смањена и **према резултатима јунске анкете агенције Ипсос износила су 5,9% (мај 6,0%)**. Слична вредност очекивања забележена је и према резултатима анкете агенције Блумберг из јула (6,0%).

У условима растуће неизвесности и раста текуће инфлације, **очекивана инфлација представника привреде за годину дана унапред повећана је на ниво од 7,0%**. Овај резултат и даље је нижи од резултата из фебруарске анкете (7,5%), у којој су очекивања била највиша у последњих неколико година.

Уобичајено виша од очекивања осталих сектора, краткорочна инфлациона очекивања становништва **остала су непромењена у односу на претходну анкету и износе 20,0%**, што одговара стопи раста цена енергената и појединих основних животних намирница, на које становништво више обраћа пажњу при формирању очекивања (нафтни деривати 27,8%, месо 23,8%, поврће 19,9%, уља и масти 19,4%, млеко, сир и јаја 19,0%, хлеб и житарице 18,9%). **Инфлациона очекивања за две године унапред вратила су се на ниво од 10,0% (12,0% у мају) и на тај начин су се поново изједначила са очекивањима за три године унапред, која нису мењана од маја 2021. године.** Распон кретања индекса перципиране и индекса очекиване инфлације још увек указује на то да становништво очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана.

Поред становништва, и остали институционални сектори задржали су своја средњорочна очекивања у односу на мај. Финансијски сектор није мењао своја очекивања за две (3,5%) и три године унапред (4,0%), чиме су она наставила да се крећу у распону који се налази у границама циља Народне банке Србије. Очекивања привредника за две и три године унапред износе 5,0% и 4,0%.

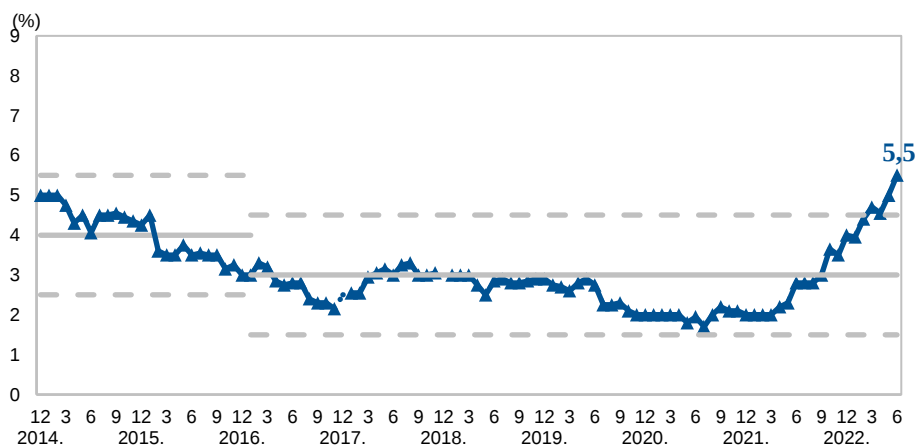
Усидреност инфлационих очекивања финансијског сектора у средњем року је, између осталог, резултат стабилности девизног курса и представља један од предуслова за постизање ниске, стабилне и предвидиве инфлације. Постигнута стабилност инфлационих очекивања потврђује поверење у мере које предузима Народна банка Србије.

Инфлациона очекивања финансијског сектора

Према резултатима јунске анкете агенције Ипсос, краткорочна инфлациона очекивања представника финансијског сектора бележе мањи пад и са 6,0%, колико су износила у мају, смањена су на 5,9%. На сличном нивоу су се наша и очекивања према анкети агенције Блумберг из јула (6,0%). Посматрајући уназад неколико анкета – Ипсос од марта и Блумберг од маја, краткорочна инфлациона очекивања крећу се у распону између 5,0% и 6,0%.

Јунска вредност композитне мере инфлационих очекивања финансијског сектора¹ такође се налази унутар поменутог распона и износи 5,5% (Графикон 1).

Графикон 1. Композитна мера инфлационих очекивања финансијског сектора

Извор: НБС, Ипсос и Блумберг.

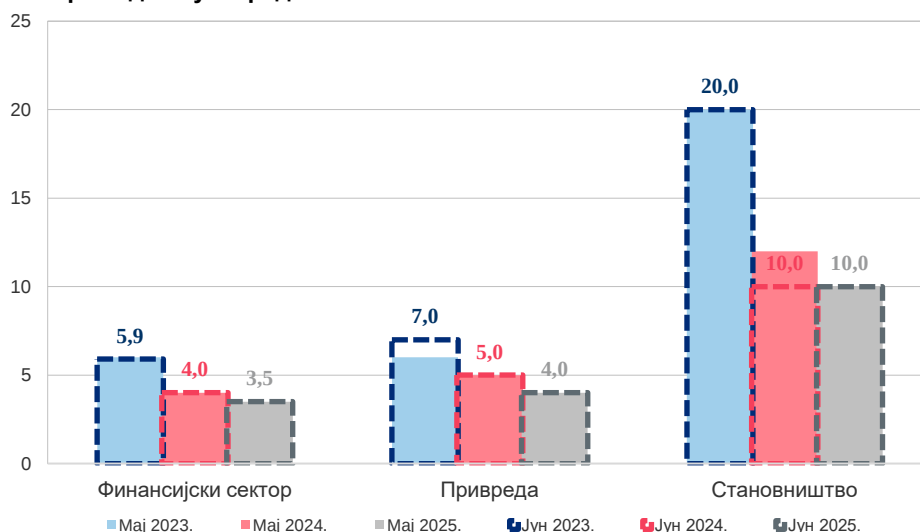
Очекиване вредности инфлације у средњем року код финансијског сектора у јуну су се налазила на истом нивоу као и у мају– 4,0% за две и 3,5% за три године унапред.

¹ Израчунава се пондерисањем појединачних одговора према критеријуму учешћа у укупној активи анкетираних финансијских институција. Свакој институцији која учествује у обе анкете приписује се аритметичка средина одговора из анкета агенција Ипсос и Блумберг. На тај начин се банкама с већим тржишним учешћем даје већи утицај на агрегирани резултат.

Инфлациона очекивања привреде

Краткорочна инфлациона очекивања привредника у јуну су порасла на 7,0% (6,0% у мају). Када су у питању средњорочна очекивања, привредници очекују инфлацију на истом нивоу као и у претходној анкети, 5,0% за две године унапред и 4,0% за период од три године унапред (Графикон 2).

Графикон 2. Очекивана међугодишња инфлација за једну, две и три године унапред

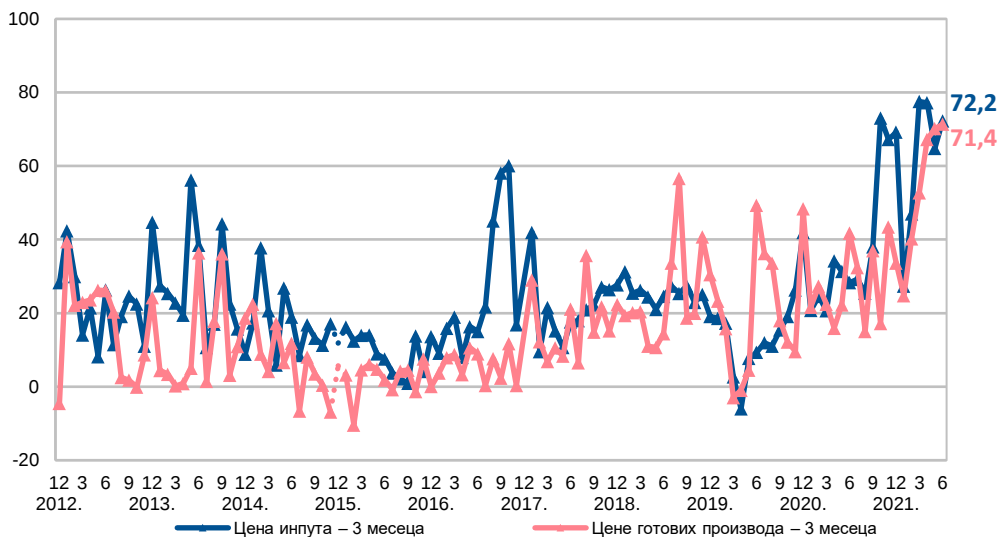

Извор: Ипсос.

У случају ценовних притисака са стране улазних трошкова, јунска анкета бележи наставак раста удела оних који очекују пораст цена и за период од три месеца унапред (око 75%), и за период од годину дана унапред (око 72%). У мајској анкети око две трећине испитаника очекивало је раст цена у оба посматрана периода. Када је реч о очекиваном кретању цена сопствених готових производа/услуга у наредна три месеца, јунска анкета не бележи знатније промене у односу на мај (Графикон 3), док је за период од наредних 12 месеци забележен знатан пад удела оних који очекују раст цена – са 73% на ниво од око 53%, што је најнижа вредност још од јула 2020. године.

Растућа неизвесност услед сукоба у Украјини и још увек присутних поремећаја у светским ланцима снабдевања допринела је негативној перцепцији пословања привредника и расту удела оних који пословне услове у протекла три месеца дефинишу као погоршане, са око 56% у мајској анкети на 61,5% у јуну.

Графикон 3. Очекивања сектора привреде у погледу кретања цена инпута и цена готових производа у наредна три месеца

Удео привредника с неповољним очекивањима по питању кретања пословних услова у будућности стабилизовао се на око 30,0%. У случају кретања сопствене производње/промета учешће привредника који очекују раст за период од три месеца се, након краткотрајног раста у мају (39%), вратио близу вишемесечног просека пре маја и износи око 32%. За период од 12 месеци удео оних који очекују раст производње/промета се трећи месец заредом креће око 60%.

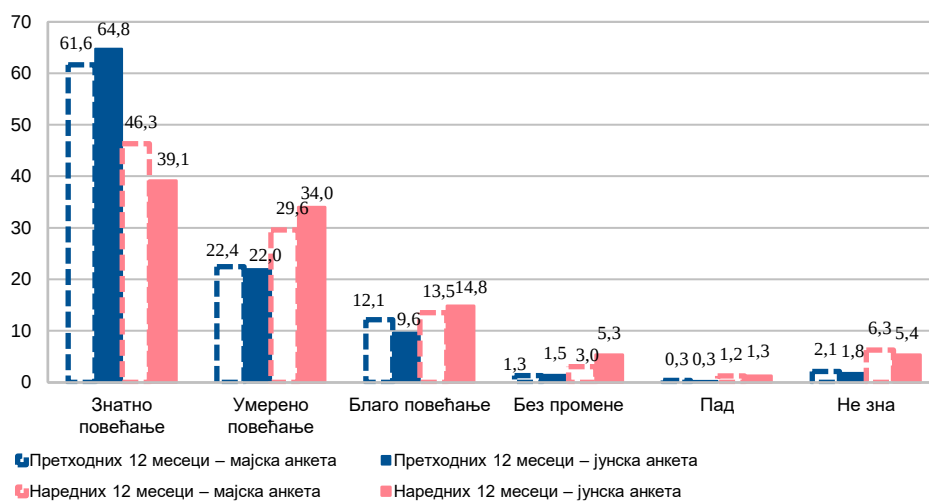
Инфлациона очекивања становништва

Нумерички и описно исказана инфлациона очекивања становништва

Инфлациона очекивања становништва су се задржала на нивоу од 20,0% за годину дана унапред, 10,0% за три године унапред, а толико износе сада и за две године унапред након смањења у односу на мај (12,0%)

Када је у питању дистрибуција одговора становништва (графикон 4), проценат испитаника који очекују умерено или благо повећање цена у наредној години у јунској анкети се повећао на 49,0% (мај 43,0%) и тако поново приближио половини укупног броја испитаника, док се проценат испитаника који очекују знатан раст цена у наредној години нашао близу, али испод 40%.

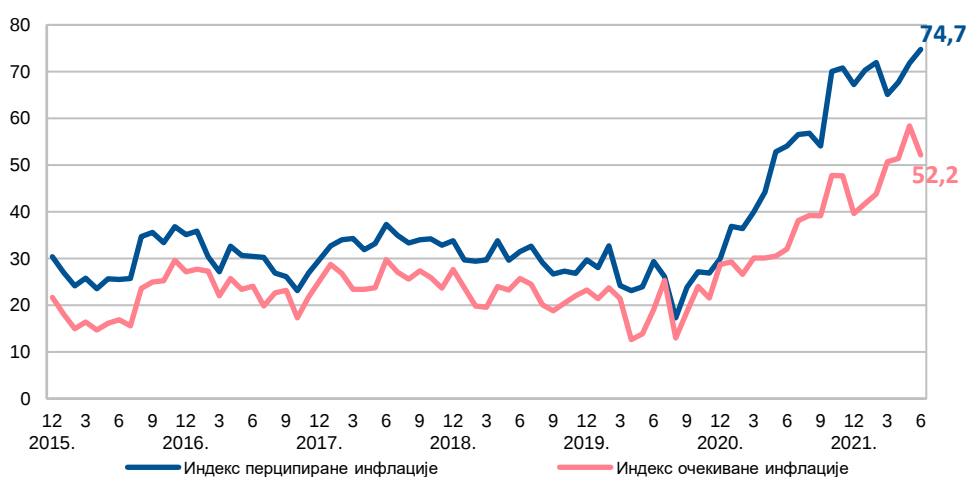
Графикон 4. Дистрибуција испитаника сектора становништва према перципираном и очекиваном расту цена

Извор: Ипсос.

Распон кретања индекса перципиране и очекиване инфлације указује на то да становништво и даље очекује да ће инфлација у наредних 12 месеци бити нижа од инфлације у претходној години дана. Овакво кретање имплицира да део становништва који има перцепцију да су цене повећане у претходних 12 месеци не очекује наставак раста у наредних 12 месеци, што значи да и сектор становништва очекује ублажавање инфлаторних притисака у наредном периоду.²

Графикон 5. Перципирана и очекивана инфлација становништва (у индексним поенима)

Извор: Ипсос и прерачун НБС.

² Поменути индекс добија се као разлика између пондерисаног учешћа испитаника који мисле да су цене биле више него благо повећане и оних који мисле да су цене остале исте или пале. За детаље видети Осврт 2 у Извештају о инфлацији – фебруар 2016. (https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/publikacije/loi/izvestaji/loi_02_2016.pdf).